

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część III. — Wydana i rozesłana dnia 22 stycznia 1885.

7.

Ustawa z dnia 27 grudnia 1884,

o pozwoleniu na pobór w roku 1885 kontyngensów rekruckich, potrzebnych do uzupełnienia wojska stałego (marynarki wojennej) i rezerwy dopełniającej.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowilem i stanowią co następuje:

Artykuł I.

Pozwala się na uskutecznienie w r. 1885 poboru kontyngensów rekruckich na królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane, przypadających, pomiędzy zdatnymi do broni w klasach wieku prawnie powołanych a to w ilości 55.922 ludzi do wojska stałego (marynarki wojennej) i 5.592 ludzi do rezerwy dopełniającej.

Artykuł II.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi obrony krajowej, który w tej mierze porozumieć się winien z wspólnym Ministrem wojny.

Wiedeń, dnia 27 grudnia 1884.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

Welsersheimb r. w.

8.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i handlu z dnia 17 stycznia 1885,

którem w celu zabezpieczenia osób, pracujących przy wyrobie zapalek fosforowych, wydają się postanowienia we względzie urządzeń i środków, w zakładzie tego przemysłu potrzebnych.

Ażeby osoby, przy wyrobie zapalek fosforowych pracujące, uchronić ile możności od wpływów zdrowiu szkodliwych, do tego przemysłu przywiązanych, wydają się na podstawie wniosków, podanych przez najwyższą Radę zdrowia, następujące postanowienia:

A. Dla zakładów przemysłowych, używających zwykłego, t. j. żółtego lub białego fosforu.

1. Wszystkie pracownie w takich zakładach przemysłowych powinny być odpowiednio do rozmiarów przedsiębiorstwa wielkie i wysokie, opatrzone skutecznymi przyrządami do wentylacji i łatwo dostępnymi wychodami i nie mają się łączyć z izbami mieszkalnymi, kuchniami i sypialniami.

2. Mianowicie lokale do przyrządzania papki fosforowej, do siarkowania patyczków (jeżeli się to odbywa), do zanurzania i do suszenia zapalek, powinny być oddzielnie zamykalne, silnie przewiewne i odpowiednio urządzone.

3. Celem silnego wywietrzenia okna i drzwi powinny stać otworem podczas przerwy południowej, tudzież tak przed zaczęciem jak i po skończeniu roboty, rano i wieczór. Te lokale, w których masa fosfor zawierająca może łatwo być roztrząśniona po podłodze, trzeba zawsze po skończeniu pracy dziennej starannie wyczyścić. Ściany pracowni tynkować należy przynajmniej raz w rok.

4. Śmieci, z tych lokali wymiecionych, nie wolno składać w zbiornikach lub jamach, lecz trzeba je codziennie spalić w ognisku zamkniętem, dobry ciąg mającym.

5. Suszarnie wolno wypróżniać dopiero po zupełnem ulotnieniu się pary.

6. Zapasy zapalek przechowywać należy w osobnych lokalach, oddzielonych od pracowni, chłodnych i przewiewnych.

7. Do przyrządzania papki fosforowej, do zanurzania patyczków i do prac w suszarni używać należy tylko osób całkiem zdrowych i robotnicy do prac tych używani, powinni się co jakiś czas zmieniać. Zmienić ich należy natychmiast, jak tylko się objawia pierwsze oznaki chorobliwego stanu zębów lub kości szczękowych.

8. Przedsiębiorca obowiązany jest postarać się o to, aby podczas pracy osoby zajmujące się przyrządzaniem papki fosforowej, zanurzaniem, jakoteż suszeniem i wyjmowaniem patyczków, używały osobnych sukien zwierzchnich, aby po pracy zdejmowały te suknie zwierzchnie i aby je przewietrzano.

9. Przedsiębiorca postarać się ma o to, aby robotnicy nie składali swojej zwyczajnej odzieży w pracowniach, lecz aby zachowywana była w osobnym lokalu. Przedsiębiorca winien postarać się o dostateczną ilość miednic i naczyni na wodę i czuwać nad tem, aby robotnicy, zanim się zabiorą do jedzenia, lub się oddalą z fabryki, umyli sobie twarz i ręce i wyplókali usta czystą wodą.

10. Przedsiębiorca winien czuwać nad tem, aby nie przynoszono jadła do pracowni i osobliwie przestrzegać robotników, aby nie jedli przed przebraniem się, umyciem rąk i wyplókananiem ust. Robotnikom nie wolno zostawać w pracowniach podczas przerwy południowej i nawet przystępu do pracowni należy im wzbraniać w ciągu tego czasu.

11. Przedsiębiorca obowiązany jest trzymać lekarza, któryby czuwał nad stanem zdrowia robotników. Lekarz winien badać robotników przed wstąpieniem do służby, tudzież w stosownych odstępach czasu, tych, którzy zdradzają usposobienie złoźowe lub podlegają zmianom chorobowym w jamie ustnej, szczególniej szczęk (zęby karietyczne), wskazać jako niezdatnych do prac, w ustępie 7 wzmiankowanych i w osobnym rejestrze, który ustawowym czynnikiem nadzorczym ma być do przeglądania dawany, zapisywać za każdym razem wyniki badań. Lekarz winien także przekonywać się, czy środki ostrożności, mające na celu zdrowie robotników, są przestrzegane, zwracać uwagę przedsiębiorcy a gdyby tenże nie był i nie mógł być obecny, zawiadowcy, na dostrzeżone uchybienia i przedstawiać potrzebę ich usunięcia. Przedsiębiorca obowiązany jest te osoby, które lekarz uzna za niezdatne do robót w §. 7 wzmiankowanych, usuwać od tychże robót. O pojawieniu się martwicy fosforowej obowiązany jest lekarz uwiadomić niezwłocznie Władzę przemysłową.

12. Lekarze powiatowi winni zwiedzać co jakiś czas lokale fabryczne dla przekonania się, czy powyższe rozporządzenia zdrowotne są zachowywane i zdawać sprawę ze swoich spostrzeżeń.

B. Dla zakładów przemysłowych, w których do fabrykacyi zapalek żaden inny fosfor prócz czerwonego nie jest używany.

1. Materiały używane do wyrobu zapalek, jakoto: fosfor czerwony, chloran potasowy, siarczek antymonu itd. zachowywać należy tylko w lokalach bezpiecznych od ognia, oddzielonych od pracowni a chloran potasowy całkiem odosobniony od innych materiałów.

2. Przyrządzanie masy palnej poruczać można tylko robotnikom zasługującym na zupełne zaufanie i obznajmionym ze środkami ostrożności, które mają być zachowywane.

3. Chloran potasowy, służący zwyczajnie za podżogę, zachowywać należy tylko miałko utarty, z ciałami palnemi również miałko sproszkowanemi jak siarczek antymonu, fosfor czerwony itd. tylko na wilgotno i przy starannem unikaniu wstrząśnięć, uderzeń lub tarcia.

4. Płaszczyzny do pocierania wyrabiać należy w oddzielnym lokalu.

Wykroczenia przeciwko niniejszemu rozporządzeniu, o ile nie podlegają ustawie karnej powszechnej, karane będą według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 198).

Jeden egzemplarz rozporządzenia niniejszego, które nabywa mocy w trzy miesiące po ogłoszeniu w Dzienniku ustaw państwa, wywiesić należy w każdym lokalu przemysłu, w miejscu stósownem, dla wszystkich robotników dostępnem.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych

wychodzić będzie nakładem c. k. drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu I. Singerstrasse Nr. 26 także w roku 1885 w języku niemieckim, włoskim, czeskim, polskim, ruskim, słoweńskim, illiryjsko-kroackim i rumuńskim.

Cena prenumeracyjna egzemplarza Dziennika ustaw państwa wynosi za cały rocznik 1885 w którymkolwiek z ośmiu języków **2 zł. 50 c.** i można go odbierać osobiście lub będzie posyłany bezpłatnie.

Roczniki 1849 aż do 1863 włącznie kosztują 30 zł.; roczniki 1864 aż do 1884 włącznie kosztują 42 zł.

Pojedyncze roczniki wydania niemieckiego dostać można po następujących cenach:

Rocznik 1849 za	2 zł. 10 c.	Rocznik 1867 za	2 zł. — c.
„ 1850 „	5 „ 25 „	„ 1868 „	2 „ — „
„ 1851 „	1 „ 30 „	„ 1869 „	3 „ — „
„ 1852 „	2 „ 60 „	„ 1870 „	1 „ 40 „
„ 1853 „	3 „ 15 „	„ 1871 „	2 „ — „
„ 1854 „	4 „ 20 „	„ 1872 „	3 „ 20 „
„ 1855 „	2 „ 35 „	„ 1873 „	3 „ 30 „
„ 1856 „	2 „ 45 „	„ 1874 „	2 „ 30 „
„ 1857 „	2 „ 85 „	„ 1875 „	2 „ — „
„ 1858 „	2 „ 40 „	„ 1876 „	1 „ 50 „
„ 1859 „	2 „ — „	„ 1877 „	1 „ — „
„ 1860 „	1 „ 70 „	„ 1878 „	2 „ 30 „
„ 1861 „	1 „ 50 „	„ 1879 „	2 „ 30 „
„ 1862 „	1 „ 40 „	„ 1880 „	2 „ 20 „
„ 1863 „	1 „ 40 „	„ 1881 „	2 „ 20 „
„ 1864 „	1 „ 40 „	„ 1882 „	3 „ — „
„ 1865 „	2 „ — „	„ 1883 „	2 „ 50 „
„ 1866 „	2 „ 20 „	„ 1884 „	3 „ — „

Roczniki wydań w innych 7 językach z lat 1870 do 1884 włącznie, dostać można po tych samych cenach co wydanie niemieckie.

NB. Posyłki Dziennika ustaw państwa, które zagięły lub doszły niezupełne, reklamować należy najpóźniej w przeciągu czterech tygodni.

Po upływie tego terminu reklamujący zapłacić winni należytość handlową ($\frac{1}{4}$ arkusza za 1 c.).

Po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza za 1 c.) dostać można w c. k. drukarni nadwornej i rządowej pojedynczo każdą część roczników 1864 aż do 1884 włącznie; natomiast części roczników 1849 aż do 1863 włącznie można dostać pojedynczo, po powyższej cenie handlowej jedynie o ile zapas wystarczy.